

Nagteleike klokk'nluiers...

In Urs'le woer danze noeid om een goe klugte verléen zidd'n, gebeurde in de joer'n t'zegtig van de voerige éeuwe, zoeu rond 1964, tog wel ieds bizonders. Twèè gezwoor'n kameroed'n 'tJef en Stan, drinkebroers boov'ndien, alle twèèje jonkmans en zonder huiseleike zorg'n, hiev'n andermoele hun schuimend gloes omhoe: "santé!".

't Woer ne zomersen zoederdagoev'nd en al een loed ure, en ze zadd'n in huld'ren vertrèwden stamcafé "Het Gemeentehuis" ob den oek van Urselploetse, bèi Wieze en Gust Corneel, ne flierefluid're en taximan. Ze klédsten en zwédsten toebe méé Julia de jooe dog'tre en nog and're gast'n oov're de loetst'n Pierlaloet en oov're nog and're geboert'ness'n, van de voerbèie wééke die in Urs'le woer'n voeregevall'n.

Maurits Cornelis alias "puibe Cornéel", wist oek nog ieds oov're zein'n joon teid: "ne fran voer nen droeub'le, ob de weikkeirmess'n woerme vier doen zad en 't eirgste woer Oeustmoeul'n, wand doer woern'n de mééste cafées". De klant'n woern'n content méé zoeuk'n vertelsekes en Julia schonk nog ne kéér de pinte'n vul; ze klonk'n vaneir: "santé!", en ze smektig'n méé hulder libb'n van 't genod.

Moer Gust Corneel, ne gediplomeerd'n pint'npakk're, wist oek nog van een goe grabbe van voer den oorlooe:

"D'er woern'n drier tons twééje ob Urs'le die veele van Pierlaloen, Poed Slène en De Lodd're, doe woern'n sloebers. Lodd're leurdige in dien teid méé sedde, en Poed Slène woer nen eeuwig'n kwoeddoend're, ei ing ne keer nen ond méé zein kod en al in nen boem, zoeu méé een zeel noeromhoeu getrokk'n..., en os den boes thuiskwam hoerde'gei zein'n ond wel bassen moer ei vond hem niet!"

Geroep en bill'ngkleds, doe woer tog wel een goe grabbe van den èin teid, en hulder gelag doeverdige de café rond. Zoeu verliebd den teid méé zwedden en kwinksloen'n, toe dad 't Jef en Stan beslood'n ob te stabb'n noer den Briel. De ploetse woer tons nog spoerzoem verligd en lag ter verloet'n bèi, en ze ging'n ligteleik benééveld en méé nen onzéék'ren stab moer wel blègezind; oov're de slonke kassèistéén'n noer den Briel, doer stonn'n nog ne keer drèi cafées in een kludseken bèiéén, en te wagt'n ob loede klant'n.

Oen de keirke gekoom'n, sloeg Stan zoeu moer in 't voerbèigoen en uid blèie leev'nsvreugde méé den onderkand van zeine vuisd ob 't klèin toorn'n deurk'n oen de regtse kant van den keirkingang.

Moaer doeur de schok droaeidige doae klèin éék'nen deurken een beedjen oob'n en doer goaeptige den donk'ren wenteltrap. Doae woaes genoeg om de twée vriend'n te doen stobb'n: "Wad'es doae nou, Stan?"

't Jef douwdige 't deurken verder oob'n en gluurdige in dad donker goaed noer omhoeu. Stan wist 't oeuk niet oe dad dat deurken nie ob slod woaes, moer de ploetse woaes verloaed'n, géene mens te ziene, de ploetsenoers loeg'n in hulder bedde, want 't woaes al loeade.

"'k'èi een pieken". Stan voeldige in zeine vestezak en kniptige een klein lampken oen. Ze trokk'n 't doerken in de klinke en wentelden zig troe en voerzigtig noer omhoeu, toe oen 't begin van de loeubbrug

"'twoaes leik in d'helle joone, zoeu donk're dad 't doer woaes!"

Ze staptigen voerzigtig de wiebelachtige loeupbrug oov're die in de volle lengte boov'n het dunne plavond van 't keirkgewelv es getemmerd, en die doeureloebd toe oen 'd horlogekaam're. Moer doer stonnen ze voer die groeude léere die stèil noer omhoeuge toe bèi de klokk'n uidkomd. Doer stonn'n ze tog wel méé twiefels, moer ze woer'n nou tog al zoeu hoeu en ze déen voert, ze speeldigen méé hulder leev'n, moer doer den drank voeldigen z'hulder zoeu steirk gelek duuzend man. Zoeu kwamm'n ze teregte bèi de klokk'n, duiven en keirkuil'n vloen obgeschrikd noer buid'n.

Stan en 't Jef kéék'n doer de galmgoaed'n noer 't uidzigt van Urseldorb bèi nagd. De frisse wind die noer binn'n bloesdige doer de galmgaad'n, verkloerdige huld'ren zwoere kob:

"Veurzigtig, veurzigtig, doae m'ons nie misterten vent, t'es hier gevoerleik."

Stan hield méé zein lampken een beetjen kloarte voer'n, en ei wees méé een stroelken noer de leere die noer omhoeuge den toren inging. Want ze twiefeldigen nie meer, en ze begoest'n oen den eerst'n van de zeev'n volgende leer'n die noer den toor'nspits omhoeu weez'n.

"W'en doere méé ons leev'n gespeeld, in den donkr'n méé een klein ligtjen en een goe pint'ob."

't Jef keikt veel joer'n van zein leev'n agteromme binst dad'ei verder verteld, méé speid voer 't géen voerbe es, en de schoeune toer'n die z'uidgoeld èin. Maer ei wéède't niem're oe lang danze oen die kloaeverpartei geweirkt én, voer danze oen 't boov'nste vensterken van den toor'n grogt'n:

"Dad es hoeu joone." En doerbei koeun'n me wuld're hem gelek geev'n!

Ze zoeg'n Urseldorp van gin'tre hoeu in 't donk're bèi nagd, en ze wildigen almeenekéer noer benéen, onderweg keek'n ze nog ne keer doer de galmgaad'n en ze stonn'n een beetjen loaed're in d'horlogekaam're.

't Woaes binst al bèi ten alverdreien gewoord'n, te midd'n van den nagd.
“Keikt ier ne kéér”, Stan zag een klokzeel hang'n, iets woeroen danze in
't omhoeu goen nie ob geled oen. Moer nou schood'n z'in ne lag, huld're
fran vield, en zond're voeder getreuz'le begonn'n ze oen de reep te trekk'n.
De kleine klokke lied hoer bronz'n stemme hoer'n, ééne keer, twééde keer,
drei- vier- vijf- zeskeer, de nagalm deindige stillekes weg, de klokkenkaam're
uid om weg te steirv'n boov, en 't sloebende Urselploetse.

De moed'n verschood'n zelve van t' groed lawèid doer boov'n hulder
hoevd, en z'hoestigen huld're oov're de loebbrug en 't wenteltrapken noer
buid'n. Moer ze begluurdigen éerst voerzigtig de stroede en de ploetse,
moer ze zaag'n niemand en ze slood'n het toor'ndoeurken in de klinke.

Om te bekoom'n van hulder avontuur geinze noer “'t jepetterkes café” in
't stroetjen. Te wierd nieverans ligd gemaakt en de die die slied'n, slied'n
voert, 't woernder alligte bèi die peisigden dan de klokk'n nie just niemere
gein'n, allèi op de ploetse bleev allus stille.

't Jef en Stan sloen de kobbenedd'n van hulder klee'r en staptegen binn'n bèi
Martha en Amadée van Hulle. De marteko, doe woer Martha's oepken,
roldeboldige gelek alteid bèi de boezinne agter den toeg, en de roeuke van
gebakk'n friet'n sloeg hulder noer 't hoevd. Martha koest goe friet'n bakk'n
en 't Jef en Stan besteldigen een groede possé, doer hulder klempartei oenze
serioez'n oore gekréén. Ze spoeldigen hulder alteroese weg méé een pòer
glaaz'n bier en sloeg'n een babbel mééi woer loede klant'n, moer ze verzwéén
wel hulder bezoek oen den toor'n. Moer onderéén meendigen ze tog dad
hulder klokkenspel beed're koest afgeweirkt woord'n. Ze woern'n oeuk doer
al doe bier in een overmoedige stemme gegrogt, en ze wildigen huld'ren toer
nog ne kéér ooverdoen. Te midd'n van den nagt verlied'n ze sepetterken zeine
café en trokk'n vaneir noer de keirke, goe opgewoermd en dikke gééd'n.
Van deze kéér trokk'n ze doe klein doeurken agter hulder goe in de klinke toe,
en ze gein'n weeromme noer omhoeu toe in de horlogekaam're. Ze wildigen
nou elk een klokke luin'n, want d'er woern'n tog twié klokk'n doerboov'n
woervan dad de reep toe benéén'n in de keirke hangdige. Ze verloorn'n géén
teid en ze gein hoestig geweg oen 't luin:

“We trokk'n elk oen een zéél, en onze goed begoest'n te luin'n goev'n we der
nog nen trok ov tiene bei, doe woer'n sloen'n joone, zoeu digte bei ons
hoevd. ” Onze d'er méé obheiwiligen en 't bronz'n gelui verfloewdige,
klomm'n ze zoeu rap moeg'leik noer de galmgaad'n om te keik'n noer
Urselploetse: ” “keik ne kéér!”

Agter veel vensters wierd ter ligd oaengedoaen, bèi borremeest're Remie De Muyt're, bèi dokter Ackerman, ob de pastorei en in nog véél ander huiz'n woaes'ter alméénekeer veel bewéégei en lawèid. Veel mens'n trokken hulder bovenvenst're obb'n en kéék'n den hemel av, andre kwoaem ob stroaede:

“Woer est dad 't brand?”

“ 't Es tog géén'n oorloo?”

“Wad es'ter geboeurd?”

Moaer de keirke stond ter geleik alteid stille en verloaed'n bèi, gééne ligd van binn'n, nog boov'n nog benéén, en van brand woaes'ter oeuk niets te ziene.

't Jef en Stan besevtigen dan ze nou tog wel preis oaen, ze schood'n in ne luie lag en klobtigen mallekoaer ob de schèire om hulder sukses en ze keek'n vaneir noer buid'n.

Te meirlenteid woaes paster Lourdault, die sliebd in de pastoreie ob ne stab van de keirke, oeuk wakk're gewoord'n doer doae gelui, en ei zedde'gem regte in zein bedde. “Oaed'tei den oaevond voeurdien te veel wein gedronk'n, doae kon wel zoeu zein moer tog wist'ei doae niet direkt”, toedad de nog nagalmende klokk'n hem tog goe wakk're kréén.

“Woern'ter inbréék'ers in de keirke?”

Doe woaes zein volgend gedagd binst dad'ei ein zein kléér'n kroobd en zein schoens oaendééd, moer doae woern'n tog roere dierv'n die zoeuveel laweid dierv'n moack'n. Ei hoestige hem langs den trap noer buid'n en obgewond'n stapt'te gei noer de keirke. Moer de klokkenluid'ers oaen hem zien avkomm'n en z'hoestigen hulder noer benéén, ze wildigen d'er vanonder zein ost'ei oaen de keirke toekwam. Want de past're woaes ter hoest zeek're van dat ei de doeders nog ging vind'n. Moer oaen den agterkant vond ei de doeren ob slod, en ei ging zoeu rap moeuge'lijk noer de voerkant, noer den hoevdingang. Moer toe zein alteroetie woaes die deure oeuk ob slod., en de paster die zeine sleut'le nie meegepakt oaed verstond doae niet, omdad'ei gepèisd oaed dad'ter tog wel één deure ging ob'n zein, oe koest'n d'inbréék'ers anders in de keirke komm'n? Ei woaes natuurleik doae klèin toorndeurken vergééd'n; en ei moest weeromme noer de pastorei om de sleutel 't hoel'n.

'tJef en Stan blee'v zoeulae nie wagt'n, ze woeren termeirletèi gevloon, niemer te ziene. ze woern'n riebebedie. Want z'oaen beslood'n om d'er mée te stobb'n en noer huis te goene, z'oaen der tog veel leude mée gad.

Diene zondagvoernoene woaes't dad'tre ob Urselploetse oovre nie anders gesprook'n wierd, dan oov're doae klokkenluin, bèi de kerkgoers, in de winkels, en natuurleik oeuk in de café's.

Ied'réen wildige wééd'n woae datter geboeurd woaes, moaer niemand wist ter 't feine van; oewel dad'ter tog wel een poaer mensen woaer'n die 't Tef en Stan rond de keirke gezien oaen, moaer de die zwéé'n voeurloeubig.

Want iemand die just gelek de paster wildige weed'n wie de doaeders woaer'n, woaes tog wel de sepett're, Willy Van Hulle. Doae woaes ne man die geirne voeur speurneuze speeldige en een pluime ob zei oed wildige steek'n.

Ei stond diene zondagvoeurnoene in de caféé bèi Amadée, -'t sepeterkens-, oaen den toeg een pinte te drink'n en ob vinkenslag te luist'ren, en ei verkloerdige ob zein Eekloeus:

“ ‘t'is mei gelek meine broaeve jong'ne moaer 'k zal ze vinn'n, eine, ze zull'n d'er nie goe van zin, ge moeug mèi geloeuv'n;”

Moaer 't Jef en Stan hield'n hulder koes en ontkwoaem'n oaen de wroaeke, oewel dad'ter loedre noaem'n wierd'n genoemd van de twéée die voeur die geweldige grab gezorgd oaen, en woerdeure dat'tre zoeuveel ploetsenoaers beduud uid hulder bedde wiptigen, 't es lang geléén...

Ze leev'n nog alteid onder ons, en overloaest wierd'tre nog goe omme geloan oaen toaefle. Moaer 't Jef zegd: “we èin dien nagd ne geweldig goen bewoaereil gad, in 't donk're, toe hoeul omhoeu in den toor'n ob die steile léér'n ob en av, vierkéérs oov're doae loeubbrugsken méé just moaer een klein pieleken bei ons, en tons nog een goe pinte gedronk'n, we èin veel chance gad!”

N.B.:

Met de toestemming van de betrokkenen, die wel verklaarden dat de toreneur niet op slot was, wellicht door de nalatigheid van werkliden die toen aan de kerk werkten.

Van Parys August
2008 - in dialekt 2020 -